

Čuvajem jetnišnic

(Piše poslanec Besednjak).

Pred več ko dvema letoma so se obrnili name nekateri čuvaji iz jetnišnic, ki so bili odpuščeni z službe in upokoje s staro avstrijsko pokojnino. Družinskim očetom s 15 do 30 let službe bila je odmerjena pokojnina, ki je znašala od 90 do 140 lir na mesec.

Zahtevali so, naj jim izposlujem v Rimu povišek, češ, da se ne morejo preživljati s takimi plačami družine.

Začel sem se zanimati in edini izhod je bil, da se naši čuvaji izenačijo z njihovimi tovariši iz starih pokrajin in upokoje tudi oni po italijanskih postavah.

Ministrstvo je spoznalo, da se godi našim čuvajem socialna krivica in je pristalo na izenačenje (asimilacijo), ali kljub temu je bilo potrebno več ko dve leti dela, preden se je stvar izpeljala.

Šele 6. decembra t. l. sem prejel odredilno pismo od glavnega ravnateljstva za zapore v Rimu, da so bili istega dne predloženi pokojninski odloki za poedine čuvaje državnemu računskemu dvoru (Corte dei conti) v odobrenje.

Stvar je torej rešena, a preden se izvrši odobrenje, mineja najmanj še dva meseca. Da bi šlo čuvajem na roko, je ministrstvo poslalo pred dnevi prefektom ukaz, naj odštejejo prizadetim novo pokojnino in zastanke takoj, četudi niso še pokojninski odloki odobreni.

Tako prejmejo čuvaji, kar jim gre, prve dni januarja. Da bi dobili denar že pred božičnimi prazniki, žal ni bilo mogoče izpeljati.

Koliko čuvajev je?

Vseh skupaj jih je 38 iz novih pokrajin. Jaz sem se zanimal za sledeče: Baucon, Čebokli, Furlan, Mavrič, Grion, vdovo Orel, Škarabot, Spazzapan (iz Gorice) in Batič, Božič, Cerkvenik, Cingerle, Česnovar, Sila, Stanič, Zabukovec in Wengust (iz Trsta).

Tem čuvajem pritičejo poleg nove pokojnine tudi zastanki za tri leta, ker jim tečejo poviški od 1. jan. 1924 dalje. Zastanek obstoji v razliki med novo in staro pokojnino. Letno razliko je treba potrojiti in tako izračuna lahko vsak sam, kar mu gre.

Vdova Orel prejme za zastanke samo od 1. januarja 1924 do dneva, ko je njen mož umrl.

Zakaj je bilo treba toliko čakati?

Tekom teh dveh let so čuvaji iz Gorice in Trsta nešteto krat obrnili name, tožili, obupavali, in se jezili. Mislili so si morda, da se jaz dovoljno ne brigam ali da ministrstvo nima dobre volje. Izjavljam, da je uradništvo v Rimu storilo vse, kar je moglo, a da je uradna mašina brez krivde oseb neprestano zastajala. Treba je bilo dopisovati s prefekturama v Vidmu, v Trstu, v Pulji in v Trentu, zahtevati od vsakega čuvaja mnogoštevilne listine, kakor krstni list, avstrijski odlok imenovanja, državljanski list, poročni list, vse odloke o napredovanju itd. Večkrat so trajali meseci, preden si je posamezen čuvaj poskrbel za potrebni dokument. Zadostovalo je na pr., da je tajnik takega županstva bil nemaren in pustil ležati spis na mizi.

pa se je zavlekla zadeva vseh čuvajev za par mesecev.

Ko so po dolgih mukah bili v Rimu vsi spisi zbrani, asimilacijski odloki sestavljeni in podpisani od ministrstva, je ravnateljstvo zaporov v Rimu hotelo čuvajem pomagati in poslalo odloke prefekturam, naj kar one zračunajo nove plače. Ali kaj se je zgodilo? Računali so in računali ter izračunali, da dobe čuvaji približno isto plačo kakor prej? Kje so poviški? so me obupano spraševali čuvaji. Spominjam se, kako sem hitel avgusta 1925 v Videm k prefektu Ricciju in nato v Rim k ministrstvu.

Ministrstvo je nato odredilo, naj pošljejo prefektore vse spise zopet v Rim.

Dolgovi do države.

Ko smo pregledovali spise, sta nastali dve novi težavi. Predvsem smo se bali, da bi po italijanskih zakonih nekateri čuvaji zgubili pravico do pokojnine, ker niso imeli 15 let službe, dočim jih je v Avstriji zadostovalo le 10. Potrebno je bilo paziti zato posebno na vojaška leta, da se vštejejo v službeno dobo. Ministrstvo se je obrnilo na vojaška okrožna poveljstva, naj vpošljejo potrdilo o vojaški službi vsakega posameznika. Za mnoge ni bilo mogoče izslediti dokumentov, ker so služili v Avstriji pred 20 leti, drugi so službovali v krajih, ki danes ne spadajo pod Italijo. Pisati je bilo torej treba tudi v tujino. — Zopet je bilo tako zgubljenega mnogo časa.

Druga težava je obstojala v tem, da so

mnogi čuvaji imeli dolgove do države, ki so jih jim hoteli odtrgati od plače. Zahteval sem, naj država te dolgove briše. Po obstoječih zakonih je bilo to nemogoče. Obljubili so mi zato, da bodo vtaknili v neki odlok, ki se pripravlja v ministrstvu, tak paragraf in ugodili moji želji. Zahtevali so pa natančen seznam dolgov, da bi zvedeli, koliko znaša strošek. Zopet dopisovanje s prefekturami.

Ko smo videli, da dolgujejo čuvaji državi samo nekaj nad 10.000 lir, je izšel končno 14. novembra 1926 odlok z obljubljenim paragrafom (št. 4).

Da bi rešil našim ljudem še 10.000 lir, katere bi jim bili odtrgali januarja od 150.000 zastankov, se je torej zavlekla rešitev do januarja 1927.

To so vzroki zamude.

Zdelo se mi je potrebno, da vse to popišem, ker so ljudje časih nestrpni in hudi, a ne vedo, da so zakoni in ne ljudje krivi, ako se vleče kaka stvar časih leta po uradih.

Zakonskih predpisov ne morejo spreminiti ne posamezen poslanec in ne uradniki.

Jaz se moram nasprotno uradnikom iz ministrstva še zahvaliti za njih trud, posebno pa bivšemu prefektu Ricciju in državnemu podtajniku Suvichu, ki je zastavil ves svoj vpliv za ugodno rešitev.

V Rimu, 15. decembra 1926.

Dr. E. Besednjak.

Kako je s politiko

ITALIJA.

Zadnjič smo poročali o vtisu, ki ga je naredila pogodba med Italijo in Albanijo. Sedaj sta že obe prizadeti postavodajni skupščini, italijanska v Rimu in albanska v Tirani, ratificirali (potrdili) pogodbo in je tako že popolnoma veljavna. Jugoslavija pa se nekam neprijazno drži proti Italiji. Takozvane «Nettunske konvencije» še vedno čakajo ratifikacije od strani skupščine v Beogradu.

Italija je zadnji čas tudi z Nemčijo sklenila pogodbo, ki sicer ne pomeni zavezništva, pomeni pa vendar neko zblizanje teh dveh držav. Predmet pogodbe je določitev razsodišča za slučaj sporov med obema državama. V zvezi s to pogodbo se je pisalo, da bode nemški zunanji minister Stresemann prišel v Italijo podpisat in da se bo ob ti priliki porazgovoril z Mussolinijem.

NEMČIJA IN FRANCIJA.

V Ženevi je bilo zopet večdnevno posvetovanje, na katerem sta imela glavno besedo francoski vnanji minister Briand in nemški Stresemann. To posvetovanje moralo je priti kot posledica lokarnske pogodbe in prijateljskega zblizanja med Francijo in Nemčijo v Toarju pred meseci. Nemčija je zahtevala, da se prijateljstvo pokaže v dejanju, ker besede same ne bodo nikamor nič zalegle. Zahtevala je olajšanje nekaterih bremen, zlasti pa odpravo vojaške kontrole. Dozdaj namreč je bila posebna komisija zmagovalcev, ki je nadzorovala nemško vojsko in vojne priprave, da ne

bi Nemci kaj preveč vojaštva držali ali preveč vojnega materiala delali. Po sklepu v Ženevi, 12. t. m., bo ta nadzorovalna (kontrolna) komisija odpravljena. Zapustila bo Nemčijo dne 31. januarja. Kontrolo prevzame potem Društvo narodov. Seveda bo potem kmalu vsake kontrole konec. Glede trdnjav na meji proti Poljski so Nemci dosegli to, da se ne bodo podrle, ampak se le ustavijo utrjevalna dela. Če se o tem do 31. januarja ne pogode med sabo, bo odločevalo potem Društvo narodov.

Nemški uspeh.

Zadnja konferenca v Ženevi gotovo pomeni za Nemčijo velik uspeh. To priznava vsi časopisi. Francoski ministrski predsednik Poenkaré je hotel že razbiti pogajanja, kajti on je posebno srdit nasprotnik Nemcev. Toda Briand mu je odgovoril po telefonu, da bo odstopil, če mu ne pusti prostih rok. Poenkaré se je podal in konferenca se je zaključila z nemškim uspehom. Briand je dobro vedel, da se ne more uspešno ustavljati, kajti zlepa ali zgrda se morajo spremeniti počasi vsi mirovni pogoji iz l. 1919, tako, da postane Nemčija v vseh rečeh neodvisna in samostojna. Francija se ne upa več misliti na novo vojno proti Nemcem; rada ali merada mora delati mirovno politiko.

Mirovno odlikovanje.

Letos so dobili Noblovo nagrado za mirovno prizadevanje trije zunanji ministri: Anglež Chamberlain, Stresemann in Briand. Noblova mirovna nagrada, čededom. — Pa pravijo, da mi hudiča!

je pravim možem podeljena, več velja kot vsi zlati križci in naslovi. Za kulise velikih politikov pa ima malokdo tolikanj vpogleda, da bi presodil, ali so ti možje odlikovanje zaslužili. Če jih presodimo po njih zunanjem delu in njih besedah, potem lahko rečemo, da so si v resnici ti trije za ohranitev miru v Evropi najbolj prizadevali. Več kot zgolj slučaj je torej, da je odlikovanje zaslužno plačilo doletelo prav tik pred razpravljanjem o taki zadevi, ki bi lahko postala jabolko razdora med Nemci in zavezniki.

Ko je predsednik Vandervelde odlikovancem častital, je prvi odgovoril Briand, češ, da odlikovanje ne velja toliko njemu kot ideji, za katero se je vedno boril. Chamberlain je odvrnil, da pomeni domenek s Stresemannom zmago te ideje, za katero je odlikovan. Stresemann je pa prav pesniško povedal, da je bila pot do Locarna dolga in da tudi po Ženevi ne pihljajo venomer sladke sapiče, a velike ideje so še zmeraj prej ali slej zmagale. Ozračje je po teh govorih postalo še ugodnejše za prijateljske sklepe.

Politična kupčija.

V angleški liberalni stranki je bil dolgočasen razdor med voditeljema Asquithom in Lloyd Georgem. Ko so pred kratkim razpravljali, katerega bi volili zanaprej za predsednika stranke, je Lloyd George ponudil za strankino blagajno milijon funtov (115 milijonov naših lir!), če izvolijo njega. Strankarji so bili lepega kupčka silno veseli in pritrdili. Potlej se je pa vzdignil lord Grey in se postavil proti Georgu. Vendar kaže, da bo ostal George na vrhu, ker je dejansko najbolj sposoben voditelj in pa denarja ima kakor pečka.

Mir bo.

Za francosko bojno mornarico bodo prihodnje leto začeli graditi novih trideset ladij.

Katoliško ni samo latinsko.

V Rimu se je vršila 5. decembra v cerkvi sv. Klementa, ker je tudi grob slovanskega apostola sv. Cirila, za Rim povsem nenavadna cerkevna svečanost. Posvečen je bil v škofa bolgarski svečenik Kurtev. Je to prvi bolgarski katoliški škof, toda pri vsem tem je zanimivo, da se je cerkveni obred posvečenja vršil v staroslovenskem jeziku, pri čemer so se upotrebljavale v glagolici pisane knjige. Tekom obreda je prepeval liturgične pesmi v staroslovenskem jeziku zbor gojencev rusinskega kolegija. Na mnogotevilne udeležence te cerkvene slovesnosti je vplival staroslovenski obred s tako silo, da se tekom treh dolgih ur skoro nihče ni maknil s svojega mesta. Slovesnost je dosegla svoj višek, ko je novoposvečeni škof ob prepevanju prekrasne pesmi «Mnogaja ljeta», podelil svoj prvi škofovski blagoslov.

Otroški samomor.

Na Dunaju še niso pozabili, kako je 4 leten deček skočil skozi okno in se ubil, ker niso starši privolili v njegove kaprice. Sedaj pa poročajo, da je bila izolirana 3 letna deklica od žalosti za umrlim dedom. — Pa pravijo, da mi hudiča!

PODLISTEK

O Venezia...

(Konec).

Mlad menih je razkazoval cerkev in kapelo. Kupili smo par lepih fotografij te cerkve. Vsi smo dali prav Jožu, ki je kritiziral, da ni lepo, ko prodajajo razglednice v cerkvi!

Marsikaj lepega smo še videli. Vide-li smo celo procesijo Amerikancev, ki so si ogledovali Markov trg. Skoro vsak svojo rdečo knjižico in daljnogled. Okoli pa množico prodajalcev in kričavec z razglednicami, mozaiki in drobnarijo. Še golobji so se v gručah zbirali in začudeno obletavali Angleže. Ali so slutili zlato?

Popoldne pa se nam je primerila ena, ki je vredna, da jo napišem.

Zopet smo se ukrcali na «vaporetto», ki nas je veselo nesel od postaje proti Sv. Marku. Bila nas je velika gruča, parmiček se je kar zazibaval. Pa vendar smo bili silno veseli, Jože je pozabil večerajšnje nesrečo. Ne vem, zakaj smo bili tako veseli, ali je bila vzrok steklenica k'antija ali dobro kosilo.

Gospa Ljubljanka je sedela, mi smo stali. Stal sem poleg Stojana in gospoda trgovca. Janez je Stojanu nagajal z ljubljansko meglo in zabavljaj čez dolgo ljubljansko vas. Pravil je, da je vedno, kadar je na frančiškanskem mostu kihnil, odgovorila dobra botra «Boglončkaj» v Tivoli svoj: «Bog pomagaj!»

Malo preveč je že bilo — Stojan je skoro zameril, mi smo se pa od srca smejali. Kar naenkrat se pa z uljudnim «Scusi, signor», prerije med mene in trgovca lepo oblečen gospod. Študenta sta nas zabavala, mi smo se smejali ... kar naenkrat pa zakliče ljubljanski gospod: «Hop, Cefzelj, te že imam!» in zagradi z obema rokama močno roko vsiljivega gospoda. Ta roka je bila vse-mogočna roka žeparja, ki je hotel preiskati gospodovo listnico. To ti je bil prizor! Tujec: «Scusi, signor!» Ljubljancan po slovensko: «Primejdun, da ne boš prišel zdaj skozi!» Tujec: «Prego, prego tanto!» Gospod: «Nič s prekljo! Orožnikom te bom dal!» Smeh na parniku, vse se je rinilo k ljubljanskemu junaku. «Vaporetto» se je ustavil, orožnik je

pristopil, uklenil uljudnega tatu in tudi Ljubljancana povabil s seboj!

Še tisti dan je večerni list prinesel novico, da je neki «Nemec» ujel žeparja. Ta je bil zelo na glas. Bil je Turek iz Male Azije, ki je že po vsem svetu žeparil.

Tako je končalo naše romanje z veselo zgodbo. Zvečer, ko smo pili zadnjo čašo v slovo, nam je bilo težko vsem. Težko po družbi, težko po Benetkah. Predno nas je vlak odpeljal proč, smo počastili še enkrat prelepo mesto z Janezovo pesmijo:

O Venezia prelepa,
ti kraljica, ti kraljica si srca!

Tako smo prekrstili mesto na lagunah — — — Še na svidenje v Benetkah!

Slava v višnjih Bogu i na zemlji mir človekom blagovolenija!

Na to sveto noč...

«Rodila boš sinu!»
Devica prej in slej ostala
mati Kralja je miru.

Beseda je meso postala,
Gabriel je prav govoril,
božja nam ljubezen dala
je rešitelja iz neba.
Čudež velik Bog je storil
iz ljubezni do sveta.

Betlehem, oj mesto srečno,
srečen ves človeški rod,
greh in zanj vsa kazen večno
nam odpustil je Gospod.

Pozabimo, odpustimo vse krivice
med seboj
in ljubezen vsepovsod
naj zavlada med rodovi
na to sveto noč nocoj!

Betlehemijski hlev

Giovanni Papini, duhovit sodoben pisatelj, se je po milosti božji izpreobrazil od modernega paganstva k živi katoliški veri. Napisal je za moderne ljudi knjigo o Jezusovem življenju. Ta knjiga, kakor sploh njegovi spisi, diha preprosto odkritosrčnost, ki vzbuja v bravcu zaupanje in odobravanje. Iz iste knjige je vzet sledeči sestavek.

Jezus se je rodil v hlevu.
Hlev, pravi hlev; to ni mikavno, vitko stebrišče, kakor so je zgradili krščanski slikarji Davidovemu Sinu, kot bi se bili sramovali, da je njih Bog ležal v bedi in nesnagi. Tudi niso to jaslice iz mavca, ki si jih je izmislila sladkobna domišljija kiparjev v modernih časih: nežno poslikane, v lepih barvah, snažne in v lepem redu, z zamaknjenim osliščkom in otožnim voličkom, na strehi angelci z veličastnimi frfračojimi okraski, kraljevi služabniki v plaščih in pastirji v kučmah klečeč na obeh straneh.

To je hlev, resnični hlev, zaprto bivališče za živali, ki garajo za človeka. Starodavni, siromašni hlev v starodavnih vaseh, po ubožnih pokrajinah, v Jezusovi domovini; to ni lopa z glavni častimi stebri, tudi ne umetno zgrajeni konjski hlev današnjih bogatašev ali lepa kočica, o božičnih praznikih. Hlev ni nič drugega ko štiri raskave stene, umazana tla, tramovje in škriklasta streha. Hlev je navadno temen, nesnažen, v njem neprijetno diši: ni snažnega mesta razen jaslí, kamor gospodar poklada seno in krmo.

Travniki spomladi, sveži v jasnih jutrih, valujoči v vetru, obsolnčeni, rosní, dehteči, se pokosijo; železo poseka zeleno travo, visoke nežne liste; hkratu se porežejo lepe, bujne cvetke, bele, rdeče, rumene, modre. Vse oveni in se posuši, dobi blede in enotno barvo sena. Voli vlačijo potem domov mrtvi plen velikega travna in rožnika.

In ta trava, te cvetlice, te posušene rastline, te cvetke, ki vedno dišijo, so tam v jaslíh, da tešijo glad človekovim sužnjem. Živali jih z velikimi črnimi gobci počasi premlevajo, in malo pozneje se cvetoči travnik spremeni v gnoj in se pomeša med steljo na ležišču.

To je tisti pravi hlev, kjer je Jezus prišel na svet. Najbolj umazan kraj na svetu je bil prvo bivališče edino Čiste mu med rojenimi iz žene. Človekov Sin, ki so ga umorile zveri, katerim je ime ljudje, je imel za prvo zibel jaslí, kjer živali prežvekujejo čudežne pomladne cvetice.

Jezus se ni rodil v hlevu slučajno. Ali ni svet ogromen hlev? Ali ne

spreminjajo ljudje najlepših, najčistejših, najsvetejših reči po peklenski alchemiji v blato? Potem se zleknejo na grmade gnoja in imenujejo to «veseliti se življenja».

Na zemlji, v tem nestalnem svinjaku, kjer vse lepote in vse dišave ne morejo utajiti in zakriti gnoja, se je nenadoma neko noč rodil Jezus iz Device brez madeža, zgolj z nedolžnostjo obdan.

Prvi Jezusovi molilci so bile živali, ne ljudje. Med ljudmi je poiskal preproste, med preprostimi otroke — bolj preproste, krotkeje so domače živali, te so ga sprejele.

Čeprav sta ponižna, čeprav sužnja šibkejših in bolj divjih bitij od njiju, sta vendar osel in vol gledala, kako poklekajo pred njima množice.

Jezusov narod, posvečeno ljudstvo, ki ga je bil Jahve osvobodil iz egiptске sužnosti, ljudje, ki jih je Mojzes same pustil v puščavi, da se je šel pogovarjat z Večnim, so prisilili Arona, da jim je naredil zlato tele, da so je molili. Osel je bil na Grškem posvečen bogovom Aresu, Dionizu in Apolonu Hiperborejskemu. Ohos, perzijski kralj, je postavil v svetišču boga Fla osla in ga velel moliti. Nekaj let pred rojstvom Krista, njegovega bodočega gospodarja, je Oktavijan Avgust na poti k svojemu brodogradu, na večer bitke pri Akciju srečal moža z oslom. Živali je bilo ime Nikon (Zmagujoči), in po bitki je cesar dal postaviti v svetišču bronaste ga osla, ki je spominjal na zmago.

Kralji in narodi so se dotlej poklanjali volom in oslom. Bili so zemeljski kralji, narodi, ki so ljubili materijo. Jezus pa se ni rodil, da bi na zemlji vladal ali ljubil materijo. Z njim se bo nehale češčenje živali, Aronova slabost in praznoverje Avgustovo. Živali iz Jeruzalema ga bodo umorile, sedaj ga pa grejejo betlehemske s svojim dihanjem.

Božič v Betlehemu

Ko se prižgo božične sveče in ko done zvonovi skozi plešče snežinke ter vabijo k polnočnici, takrat se naša domišljija rada pokrene tjakaj na ono mesto, kjer se je prikratk razlegel klic: «Mir ljudem na zemlji!» Ze izza detinskih let sta nam dobro znana hlevček in jaslice v Betlehemu, v mestecu — «dasi majhnemu med tisoči v Judeji» —, ki pa se je vendar toliko proslavilo, da pojde ljubeznivi čitatelj gotovo prav rad z nami v one kraje.

Mnogobrojne krščanske karavane potujejo vsako leto o božiču iz Jeruzalema v Betlehem, in celo latinski patrijarh iz Jeruzalema dospe tja popoldne 24. decembra s svojim spremstvom, da vodi veliko procesijo, ki poseti božično noč sveti kraj betlehemijski.

Jeruzalem zapustimo skozi mogočna, obokana vrata, zavijemo nato proti jugu po skoraj popolnoma ravni cesti in korakamo osem kilometrov daleč proti Betlehemu. Pot se kmalu pogrezne v hinomsko dolino in vodi naprej preko refajmske ravni, kjer so se v starih časih ponovno vršili boji med Izraelci in Filistejci. Na južnem obronku pri grškem samostanu Mar Elias se nam odpre obsežen razgled na tri mesta, ki so tesno zvezana s Kristusovim rojstvom, trpljenjem in vstajenjem: Jeruzalem s kupolo nad božjim grobom Oljska gora na severoztoku in Betlehem na jugu.

Mimo nagrobnega spomenika Rahele pridemo v Betlehem, ki stoji na višini, na podkvastem hrbtu, ki se mu je

v sredino zarezalo malo sedlo, in ki je po višavju in pobočjih posejan s hišami. Mesto je podobno v gotovi razdalji kupu sivih kamenitih zgradb s ploškimi strehami med stopicoma nasajenimi vrtovi. Okrog mesta se razprostirajo rodovitna polja, ki jih cepijo ljubke dolinice.

Betlehem ima eno veliko cesto, ki se razteza preko iztočnega obronka do južnoiztočnega konca mesta, razen tega pa množico ozkih in strmih ulic, ki križajo mesto v različnih smereh.

Mesto je bilo dolgo časa majhno in nepomembno. Proslavilo se je kot rojstni kraj Davida in Jezusa Krista.

Ko je bil razdejan Jeruzalem je propadel tudi Betlehem; pod krščanskim gospodstvom se je dvignil. Cesar Justinjan ga je zopet utrdil. Kasneje je podleglo mesto muslimanom, in ti so ga porušili, preden so se umaknili križarjem. Ti so Betlehem zopet zgradili in papež Paskal II. ga je dvignil v škofjsko stolico. Leta 1244. so Betlehem razdejali Hovarezmijci, l. 1489. so razpadle utrdbe, in kraj je propadel. Od mestnih zidov ni ostalo ničesar, vidimo pa še razvaline citadele.

Betlehem šteje sočasno okoli 5000 prebivalcev, ki so z malimi izjemami skoro sami katoliki.

Prebivalci Betlehema se bavijo s poljedelstvom, živinorejo in čebelarstvom, predvsem pa z izdelovanjem razpel, molkov in svetopisemskih predmetov iz slonovih kosti, biserne matice itd. Moški so krepke postave, ženske se oblačijo nadvse slikovito in se čisto ponašajo s presenetljivo lepoto. Imajo krasne, temne oči, ki razodevajo pol judovski, pol egiptovski značaj. Nosijo modro, srajčasto krilo, ki sega do členkov, nad njim pa kratko rdečo tuniko brez rokavov. Posebno značilen je naglajni okras, sestavljen iz zlatnikov in srebrnikov, izpod katerega se vije umetno vezena tančica. Kot naprsni nakit nosijo težke srebrne verižice. Ako pogledamo tako oblečeno Betlehemo, ko stoji ob vodnjaku, se nehoté čutimo prestavljene nazaj v čase očakov starega zakona.

Najznamenitejša stavba v mestu je Marijina cerkev, ki se dviga nad rojstnim mestom Zveličarja (v Palestini še današnji uporabljajo votline za hleve). Da pridemo do nje, moramo obresti ves kraj, ker leži zunaj mesta. Poleg nje stoje trije samostani: grški, latinski in armenski.

V najbližji okolici stoje slikoviti šotori arabskih Beduinov, kjer tujci lahko opazujejo dejanje in nehanje otrok puščave. Navadno jih čepi nekaj tudi pred samostanskimi vrati in dremlje. Oblečeni so v dolge kaftane, a pokriti so z rjavimi turbani.

Poglavitna privlačna točka za tujce in romarje, zlasti ob božičnem času, je Marijina cerkev, ki je zgrajena v obliki križa in baje predstavlja baziliko, ki jo je Konstantin I. 330. postavil nad votlino Jezusovega rojstva. L. 1101. je bil tu na božični dan Balduin proglašen za jeruzalemskega kralja. Preko prostornega predvorja pridemo do zapadnega cerkvenega portala, ki pa je zazidan v majhna, ozka in nizka vrata. Iz dokaj temne prednje dvorane s tremi vrati stopimo v cerkev skozi srednja vrata, ki so edina ostala nezazidana. Cerkev s svojimi mogočnimi ladjami učinkuje zares vzvišeno. Ima obliko bazilike, v kateri pet podolžnih ladij križa ena povprečna. Stranske ladje so ločene od srednje, ki leži nekoliko višje, z dvema vrstama monolitčnih, šest metrov visokih apnenčastih stebrov z bizantinskimi glavicami.

Pod glavnim oltarjem se nahaja sve-

la duplina, v katero vodi troje stopnic. Dvaintrideset svetilk izpod stropa noč in dan razsvetljuje rojstno kapelo, katere stene so obite z rjavim mramorjem. V kotu proti iztoku je vložena v tleh srebrna zvezda, ki ima napis: «Hic de virgine Maria Jesus Christus natus est» (Tu je bil od device Marije rojen Jezus Kristus). To mesto tvori poglavitno točko oboževanja romarjev.

V stranski kapeli kažejo mramorne jasli kraj, kjer je bilo sveto dete položeno v jaslice, poleg stoječi oltar pa mesto, kjer so Trije modri molili Jezusa. Druga votlina je imenovana po sv. Hieronimu.

Vsa ta mesta posečajo leto in dan v obilnem številu; posebno živahno in svečano vrvenje vlada na božični večer. Po večernicah obišče vse svete kraje pod zemljo ogromna procesija domačinov in romarjev. «Tiha noč, blažena noč!» se razlega po naših dušah in mi občutimo ves pesniški čar betlehemskega božiča.

Papežev konsistorij.

V ponedeljek, 20. t. m. je sv. Oče Pij XI. imenoval dva nova kardinala in pristiti priložnosti govoril o važnih sodobnih zadevah. Brali smo v nekaterih listih neke odlomke iz papeževga govora; a ti odlomki, tako tja vrženi, morejo bralce le zapeljati k napačnemu mnenju o papeževem nastopu. Tako pohabljenoročilo je objavila tudi «Edinost» 21. t. m. Zato pozor, katoličani, dokler ne bo objavljeno celotno besedilo!

„Naš čolnič“

Izšla je jubilejna, t. j. novemberska številka «Našega čolniča», ki je posvečena sv. Alojziju Gonzaga in sv. Stanislavu Kostka. Letos je namreč minilo ravno 200 let, odkar sta bila ta dva mladinska vzornika prišteta svetnikom.

Vsebinska zadnja številka «Našega čolniča» je kaj pestra in zanimiva. Uvodni članek «Božja pevca» preveva želja, da bi sveta vzornika tudi med slovensko mladino našla obilo posnemovalcev in častilcev. Posebno naši fantje naj bi si zbrali sv. Alojzija za svojega zaščitnika ter naj bi uravnali svoje življenje po življenjskem načrtu sv. Alojzija. Krasna Sardenkova pesem zaključuje članek. Zatem sledi sestavek «Sveta borca», kjer se v lepih in zajemljivih besedah opisuje življenje in boji, ki sta jih morala prestatati ta dva svetnika. Iz tega članka bi se dalo dobiti obilo klenega zrnja in priprave snovi za predavanje na društvenih večerih, posebno fantovskih. Tretji članek «Naša obljuba» govori o življenjskem načrtu, ki ga bodo letos podpisali številni katoliški fantje. Seznam vseh podpisov se poveže v album, ki ga položi zastopnik naših fantov na grob sv. Alojzija v Rimu. Nato sledijo smernice Alojzijevega življenjskega načrta, katere naj posebno vsi fantje pazno prečitajo in po njih uravnajo svoje življenje. — Smrekar priobčuje pesem «Ob povodnji», v kateri se zrcali trpljenje in strah, ki so ga morali ljudje prestatati za časa strašne povodnji, ki je letos pustošila našo deželo. Ignacij Leban pa se ob 20-letnici smrti pesnika Simona Gragorčiča v lepih besedah spominja našega, prera- no umrlega slavčka.

Pod zaglavjem «Dekliška greda» nadaljuje Lojze Županov prelepo povest «Zoran». J. B. pa v članku «Družinski večer» lepo pripoveduje, kako naj starši učijo svoje otroke čitati iz krasne knjige «Kolački», ki nam jo je letos poklonila Goriška Mohorjeva družba. Nato sledijo razna poročila Prosvetne zveze, prosvetnih okrožij in društev. Potem imamo tu oceno Mohorjevih knjig, Vodopivčevih skladb ter knjige «Sv. Stanislav

Kostka, ki jo je spisal Martin Štular in ki bi ne smela manjkati v nobeni katoliški družini. List zaključujejo uganki, ki jih urejuje naš ugankar Peter Butkovič - Domen.

Med vsebino so raztresene tudi razne slike: Prosvetno društvo v Podgori. Sv. Stanislav Kostka, Prosvetno društvo v Krnu. Igralci in igralke «Miklove Zale» v Fojani. Člani in članice društva v Vipavi ter doprsna slika Simona Gregorčiča. Naslovno stran pa krasi slika sv. Alojzija Gonzaga.

Vsak, kdor je prečital to številko «Čolniča» in ima količkaj zmisla za lepo in dobro časopisje, mora potrditi da je «Naš Čolnič» prav pripraven list za mladino in tudi za odrasle. Zato priporočam vsem našim društvom, naj sedaj, ko gre leto h koncu, člani, posebno pa članice, za «Čolnič» pridno agitirajo in nabirajo novih naročnikov.

List stane za celo leto lir 10.— in se naroča pri upravi «Našega Čolniča» v Gorici, Via Mameli 5 (kjer je «Goriška Straža»).

J. Š.

Divjanje proti katoličanom v Mehiki

Večkrat smo že objavili poročila o preganjanju krščanstva v daljni Mehiki. Medtem pa prihajajo vedno sveže vesti o nadaljevanju tega početja.

Proti škofom.

Vlada je vse katoliške škofo segnala skupaj v glavno mesto Mehiko in jih tam konfinirala. Javila jim je, da bodo odgovorni za vse, kar se bo godilo po deželi. Škof Echeverria iz Sattilla pa je bil aretiran, češ da je hujskal ljudstvo na upor in delil listke, da naj katoliški starši ne pošiljajo otrok v brezverske državne šole. Prignali so ga v glavno mesto in le po dolgem posredovanju prijateljev so mu dovolili, da se nastani v zasebni hiši, pripravljen vsak čas, da ga povabijo pred sodišče. Škof Orozco iz Guadalajare je zbežal v hribe; ni hotel iti prostovoljno v glavno mesto; slednjič so ga ujeli in odgnali s silo.

Mučeništvo.

V deželi Zacatecas je v samotni vas Chalchihuites, kjer je cvetelo sveže katoliško življenje. Raznesel se je glas o nekakšni zaroti. V vas pridre ducat vojakov s poročnikom na čelu, poslanih od generala Ortiza. Streljajo in strahujejo po vasi, obkolijo župnišče in zahtevajo od župnika, naj izda vso tisto namišljeno zaroto. Zapro ga v neko sobo, sami pa razsajajo po župnišču in pograbijo, kar je tatvine vredno. Čez par dni odide četa in odvde seboj župnika in nekaj delavcev, med njimi tudi Emanuel Boradesa, načelnika delavske zveze, Salvatorja Lara, tajnika zveze, in Davida Roidana, načelnika krajevne skupine. Vaščani, videč to, hočejo vojake napasti, a župnik jih pomiri.

Ko pride četa z ujetniki daleč proč od vasi, začne poročnik zopet siliti ujetnike, naj izdajo skrivnost namišljene zarote. Neki deček je ta dogodek opazoval. Župnik je pokleknil pred vojake in zaprosil: «Svoje življenje vam ponudim, a rotim vas, ne storite zla temu mlademumu možu, Emanuelu Boradesu; oženjen je in mora skrbeti za družino. Tudi ta dva druga mladeniča sta edini up svojih družin». Borades pa, prepričan, da so vse prošnje zaman, vzklikne: «Gospod župnik, jaz rad svoje življenje darujem Bogu. Jaz bom umrl, a Bog ne umrje. Božja previdnost bo skrbela za naše družine. Naj se zgodi sveta volja božja». Župnik reče nato: «Umrli bomo za božjo stvar. Naša smrt bo pospešila vstajenje; drugi bodo čakali zmagoslavje. Živio Kristus kralj!» Ostali trije so ponovili zadnji vsklik. Počila sta dva strela; župnik in Borades sta se zgrudila mrtva na tla. Lara in Roidan sta morala iti še nekaj časa z vojaki, a konečno so tudi ta dva ustrelili.

Vsakovrstno nasilje.

V Guadalajari je bilo zaprtih 90 katoličanov. Ravno tam so se seminaristi zbirali v privatni hiši, kjer so tajno na-

daljevali svoje učenje. Vojaki so vdrl mednje in jih razgnali s streljanjem; nekateri so bili ranjeni. V istem mestu so naskočili katoliški delavski dom. Nekateri delavci so bili ranjeni, druge so aretirali in gnali po ulicah v zapor. Videč ta spreod je neki mladenič ujetnik navduševal, naj stanovito prenašajo to poskušnjo. Tega mladeniča so vojaki na mestu pobili s kopiti.

V kraju Agnasciente je bil neki mladenič zaprt, ker je v privatni hiši naglas molil rožnivenec. Iz istega kraja so odgnali seminariste 50 km daleč peš in jih čuvali potem cel teden pod milim nebom.

To so posameznosti iz velikega boja, ki ga bojuje mehiško framsonsko proti katoliški cerkvi. Občudovanja vredna je stanovitost krščanskega ljudstva, katero iz žive vere črpa svojo moč.

Kaj bi pa pri nas naredili, ako nas bi božja previdnost postavila na podobno preskušnjo?

Komunizem v življenju

V Sent Etjenu (St. Etienne), ki je med največjimi industrijskimi kraji Francije, najdemo socialno nad vse koristno napravo, takozvane delavske vrtno kolonije. Zaslugo za to «vrtno mesto» ima katoliški duhovnik jezuitskega reda p. Volpet (Volpette).

Mesto St. Etienne je bilo do leta 1894. popolnoma v rokah rdečih socialistov. Ravno to leto je državna tovarna za orožje odpustila veliko število delavcev. Nastala je brezposelnost in silna beda. V tej stiski je zbral pri svojih prijateljev p. Volpette 200 frankov in vzel od ravnateljstva tovarn v najem prostorno zemljišče, za katerega se ni nihče brigal, ter ga razdelil med odpuščene delavce v obdelovanje. S prostovoljnimi darovi je nabavil p. Volpette potrebno orodje in seme, in kmalu so vzrastle, na prej zapuščenem svetu, — krasni delavski vrtovi. — P. Volpet je zadel pri svojem človekoljubnem stremljenju na velike težave. Zlasti mu je nagajal takratni mestni župan, ki ni hotel dovoliti napeljave vode. A pater je premagal vse težave in danes poseben spomenik proslavlja njegove zasluge.

Zanimiva je sledeča dogodbica. Nekega dne je prišel p. Volpet k zagrizenemu komunistu, ki je delal na enem dodeljenih mu vrtov. Ko je komunist veselo pripovedoval, kako mu sadeži dobro uspevajo, se je razvil med patrom in komunistom naslednji pogovor.

Pater: «To je pa res lepo, vaših uspehov bodo tudi sosede veseli».

Komunist: «Kako to? Kaj briga vrt moje sosede?»

Pater: «Pa vendar sadove tvojega dela bomo pač razdelili med vse po enakih delih».

Komunist: «To me gre! Kar sem jaz obdelal in nasadil, bom vendar sam užival!»

Pater: «Mi smo vendar bratje in vse je vseh!»

Komunist: «Ne, gospod pater! Pogledajte vendar, koliko lepši je moj krompir, kakor krompir mojih sosedov!»

Pater: «Vsak za se in vsak za vse! Vse mora biti skupna last. Tako pravi socializem».

Komunist: «Če je tako, potem z današnjim dnem nisem več socialist! Mojega krompirja pa naj se le nihče ne dotakne!»

Ali podpirate trgovce in podjetja, ki oglašajo v Malem listu?

Ali zahtevate postrežbo v domačem jeziku?

ZANIMIVOSTI.

Pametni konji.

Ljudje, ki se zabavajo s konjskimi dirkami, konje za to rede in urijo, vado tudi iz svojih skušenj marsikako konjsko posebnost. Mali dirkač «Lampos» je baje len in mahedrav kakor osel, toda ko se dirka začne, oživi in postane bister in uren ko blisk. Podoben je bil njegov prednik «Fels», ki ga ni bilo treba nikoli priganjati v dirki, ko je pa dirka končala, je postal brezbrizen in len; v ti brezbriznosti je nekoč jel hrustati lovorjev venec, ki so mu ga po zmagi obesili okoli vratu. Ta dva sta vedela, da je treba varčevati s svojimi silami, dočim se razni konji že pred dirko razburjajo. Najbolj prebrisani konji pa se radi izpričijo, ker se jim zdi neumno dirkati za ljudsko kaprico. Neka kobila je začela pri dirki šantati, ker ji je prišel kamenček v kopito. Odpeljali so jo z dirkališča v hlev. To si je zapomnila in je tudi potem, ko je ozdravela, vselej pred začetkom dirke šantala v nadi, da si prihrani prazen trud. Ko jo je hlapec spoznal, jo je neusmiljeno gnal v dirko in kobila videč, da zvičala ne zaleže nič, je bila naenkrat zdrava ter tekla, da je bilo veselje.

Nov Zeppelin.

Družba za gradnjo zrakoplovov «Zeppelin» je dogotovila nov načrt za zračno ladjo-velikanko. V trup te ladje bo šlo 105.000 kubičnih metrov plina. (Kubični meter je zaboj, na vse strani 1 m velik. Če bi ves tisti plin deli po takih zabojih in zaboje postavili v vrsto enega za drugim, segala bi vrsta 105 km daleč, nekako od Trsta do Ljubljane). Ladja bo dolga 235 m, premer trupa bo 30,5 m. Razdeljen bo ves trup na 16 ločenih prostorov. Plina bo 70% nosilnega in 30% gorilnega. Pod trupom bo nameščenih tri pare motorjev. Motorje bodo kurili večinoma s plinom. Vendar bo imela ladja seboj kakih 5000 kg bencina «za vsako silo». Kot obtežila snov bo poleg tistega bencina služila voda, ki je bo 5.000—6.000 kg. Popotnikov bo vzela ladja ponoči 24, podnevi lahko 28. Nočnim potnikom bo na razplago 24 ločenih spalnih kabin. Poleg tega je še skupen salon. Ladja bo imela tudi svojo kuhinjo in kar je takega. Ladja je namenjena za zračno vožnjo iz Evrope v Južno Ameriko. Vozili se bodo kajpada le taki, ki «imajo kaj pod palcem».

Medved požrl denar.

V Edinburgu na Angleškem je neka gospa obiskala zverinjak. Ko je slonela čez ograjo in ogledovala bale medvede, ji je padla iz rok torbica dol k zverinam. Mlad medved je brž planil in požrl torbico. Bilo je v nji 50 funtov — 6.000 lir.

Moč organizacije.

Belgrajske veletrgovine za manufakturno blago, ki zalagajo manjše trgovce, imajo organizacijo, katere namen je prisiliti male trgovce, da svoje obveznosti napram veletrgovcem vedno pravčasno poravnajo. Mali trgovec, ki se ne drži določenega roka, nikjer več ne dobi blaga, niti izven Belgrada in celo ne iz inozemstva, ker organizacija takoj poroča na vse strani o plačilni nezmožnosti naročnika. Če pa član organizacije hoče na skrivaj nuditi malemu trgovcu boljše plačilne pogoje, kot jih je določila organizacija, je kaznovan od 25.000 do 100.000 Din, ki so sodno iztirjivi. Veletrgovina je s tem dosegla že velike uspehe, mali trgovci točno plačujejo in veletrgovci upajo, da bodo mogli zato cene blagu znižati.

Monte Karlo.

To je mesto igre za tisočake. Stoji blizu Nice v Južni Franciji ob morju. Bogatini, ki so se naveličali drugih užikov sveta, hodijo tja karle igrati. Postopači pa hodijo tja, da bi obogateli. Strašne svote se tam zapravijo. Uslužbenici igralne hiše ne dobivajo plače, ampak sijajne dohodke iz darov, ki jih mečejo srečni igralci v posebne pušice. Banka je dala na vsako delnico, ki je vredna 500 frankov, za 1. 1925. 730 frankov dividende (obresti). Domače prebivalstvo v Monte Karlo ne plačuje nobenih davščin. Vse javne stroške nosi igralnica. Monte

Karlo je božja pot paganske boginje Fortune (Sreče). Ta boginja pa zahteva mnogo žrtv denarja, pameti, zdravja in celo življenja. Kajti premogli nesrečen igralec si vzame življenje.

Operacija srca.

Pred kratkim so pripeljali v belgrajsko bolnico mizajrskega učenca Branimira Markovića, ki ga je v pretepu nekdo zabodel v prsa. Službojuči zdravnik, ki je ranjenca preiskal, je ugotovil notranje krvavenje. Obvestil je o tem profesorja dr. Milivoja Krstića. Ta je bolnika ponovno natančno preiskal ter ugotovil, da je ranjeno srce. Srce je bilo že tako oslabiljeno, da je komaj še mogel ugotoviti posamezne utripe. Po kratkem oklevanju se je odločil za nevarno operacijo srca. V navzočnosti treh zdravnikov-pomočnikov so ranjenca odprli prsni koš. Srčni mehur je bil napolnjen s krvjo in delovanje srca bi moralo vsak hip prenehati. Dr. Krstić je takoj prerezal mehur ter odstranil strjeno kri. Nato se mu je posrečilo ustaviti krvavenje, nakar je mehur zopet sešil in operacija ki je trajala komaj 20 minut, je bila izvršena. Bolnik se je kmalu zavedel in srce je začelo zopet navadno delovati. Vest o nenavadni operaciji, prvi te vrste v Jugoslaviji, je izzvala v zdravniških krogih občudovanje in splošno zanimanje.

Naša pošta.

S. Vinko, Dolina. Prisiliti ne morajo nikogar.

Knjige. Kdor želi kako knjigo kupiti, naj se ne obrača na Mali list, ampak naj piše naravnost na naslov: Katoliška knjigarna. Gorizia, vi Carducci 2.

Dopisnike prosimo, ne pisati preveč gosto. Med vrstami bodi nekaj prostora, da more urednik vriniti kak popravek, ako je treba. Tudi črkostavcem je neljubo, ako so vrste preveč goste.

Kmečko tajništvo.

M. Fr. Kobjeglava. Iz Rima so nam odgovorili, da ste bil že predlagan za penzijsko. Nato smo pa že požurili likvidacijo v likvidacijskem uradu.

A. B. Dornberg. Na finančni intendanci smo posredovali. Zadeva ni še končno veljavno rešena.

B. Fr. Dornberg. Treba napraviti rekurz na finančno intendanco.

M. R. Volčigrad. Za St. L. bomo napravili rekurz.

R. I. Zadlog. Vašo zadevo smo odstopili goriškemu tajništvu, Via Mameli 5, I.

K. N. Škofje. Rekurz smo že davno napravili. Potrdilo lahko dvignete pri nas.

Ljudsko Pratiko

prodajajo sledeči trgovci:

V Trstu: Trg. Štoka, via Milano 37. — V. Fortunato, via Rossini 26. — L. Toffoletto, via del Pesce 4. — Knjigarna Trani, piazza Cavana 2. — Ulrič, via Carducci 15.

v Ajdovščini: Trg. Brata Dolenc. — Trg. Poniž. — F. Bratina, Otlica 96.

v Bistriči: A. Ličan.

v Borštu: F. Romano, Rimanje.

na Colu pri Vipavi: J. Pregelj, Orešje 19.

v Kanalu: Izidor Ivančič.

v Komnu: S. Trampuš, Tamnica.

v Košani: A. Valenčič, Dol. Košana 41.

v Materiji: J. Drožina, Mrše 13. — R. Cergolj, Tatre 17.

v Obrovem: V. Bubnič, Pregarje 86.

v Opatiji: A. Tomašič.

v Postojni: A. Milavec.

na Premu: J. Faktur 2. — P. Znidaršič, R. Ivančič, Celje 33.

v Razdrtem: I. Počkaj, Vel. Ubeljsko.

v Sežani: Veko Jogan.

v Solkanu: M. Gomišček.

v Tolminu: A. Negro.

v Tomaju: M. Klavara, Avber 12.

v Trnovem: F. Valenčič. — A. Matko, Zareče 33.

v Volčjadrugi: J. Nardin, Vogrsko 79.

† Nikola Pašić

Kaj nam z dežele pišejo

DORNBERG.

Zopet moramo pisati o nesrečni brvi med našo vasjo in Prvačino, ki nam jo je odnesla Vipava. Brv je bila za nas velikega pomena, ker smo po njej hodili na postajo v Prvačino. V Dornbergu ima postajo samo vipavska železnica, ki pa ima tako nesrečne zveze, da je ne moremo uporabljati in rajše napravimo velikanski ovinek do cestnega mosta, da lahko pridemo na prvaško postajo. V zadnjem dopisu smo prosili našega podeštata, da bi se potrudil, da se čimprej zgradi brv. Na občini smo sedaj zvedeli, da je gospod podeštata storil že veliko poti okrog višjih oblastev. Slišali smo, da se občina zopet poteguje za to, da bi se v Dornbergu napravilo postajališče za osebne vlake na progi Trst-Podbrdo. Ta misel je stara in tudi dobra. Dornberžani smo se potegovali za postajališče še takrat, ko je bila brv še po konci; toliko večjega pomena bi bilo postajališče danes. Upamo, da bo železniška uprava uvidela, da bi bilo to v njenem interesu; saj ne gre samo za Dornberg, ampak tudi za vasi Batuje, Selo, Črniče in celo Osek. Iz vseh teh krajev morajo hoditi ljudje na prvaško postajo, ki jim je bila že prej silno daleč, toliko bolj pa danes, ko ni več omenjene brvi. Če bi na prvaški postaji napravili račun bi videli, da ima železnica veliko škodo, odkar ni več brvi; ljudje se zopet vozijo na vozovih v mesto. Najbolj praktična rešitev, ki tudi prav nič ne stane, bi bila ta, da se napravi postajališče. Prostor in tudi poslopje je že pripravljeno; saj stoji prav ob cesti lepa čuvajnica, ki se da za to uporabiti. Prepričani smo, da naš občinski načelnik ne bo prej mrtval, dokler tega ne doseže.

BUKOV.

Svež grob. Tožno vest nam je oznanjal mrtvaški zvon dne 14. t. m. Za vedno se je ločil od nas Anton Čelik, posestnik, gostilničar in trgovec. Bil je še v polni moški dobi, star 49 let. Zapustil je ženo in šest še nedoraslih otrok. Bolehal je že več časa, a tako hitrega konca ni nihče pričakoval. Pokojnik je bil dober oče svoji družini, ki ga bo težko pogrešala. Bil je skrben gospodar, ki si je mnogo pridobil in zboljšal imetje. V zdravih letih je bil vedno vesel in družaben. Bil

je ves čas član in pevec v domačem društvu in naročnik Malega lista. Njegovega pogreba se je udeležilo mnogo ljudstva iz domače župnije in okolice. Pevski zbor mu je zapel štiri žalostinke v slovo. Bodi mu lahka domača zemlja! Na svidenje nad zvezdami. Preostanimo naše sožalje.

DOL-OTLICA.

Sveti Miklavž nas je imel letos kaj rad; kar dvakrat smo ga videli na Gori. Prvič nas je obiskal na Dolu 6. t. m., drugič pa 12. t. m. na Otlici. Manjkalo ni bonbončkov, čokolade, raznih slaščic, repe, korenja, listja itd. Vsi smo bili veseli; tudi na njem se je videlo veselje, ki mu ga je vipavec potisnil izpod škofovske kape. Le nekaj sitnežev je bilo vmes, ki niso znali biti hvaležni za prejete darove. A Miklavž jih je znal očetovsko poučiti z nedostojnimi besedami in klofutam. Po končanem delu se je poslovil in nam zažugal. Sel je zopet domov, in ker je pot dolga, si je močil suho grlo do dveh popolnoči v družbi svojih angelčkov in Luciferja.

Iz NABREŽINE.

Huda se nam piše. Zima pred vratmi, draginja velika, potreba vsak dan večja zaslужka in denarja pa nič! Skoro vsi podjetniki so ustavili delo in poslali delavce na počitnice. V rimskem kamnolomu se delajo, tam pa odpuščajo domače delavce. Kmalu bomo vsi domačini stali na trgu kakor evangelijski delavci, ki so gospodarju odgovarjali: Nihče nas ni najel. Jesti pa treba vsak dan! Kaj bo? Se ko je bilo zaslужka obilo, smo težko shajali. Prav s strahom gledamo v prihodnost.

Nesreča v rimskem kamnolomu. V petek okoli desete ure se je zgodila v rimskem kamnolomu v Nabrežini huda nesreča. Nek delavec M. je hotel napeti pas in s tem zavrteti brus. Moral bi nabrusiti nekaj orodja. Ker je pa gonilno kolo precej visoko, je rabil lestvico. Njegov brat je stal zraven njega. In mu je še dal eno cigareto, da jo pokadi. Samo ozrl se je. Med tem je oni stopil na lestvico, se zapel v pas — in že je bil zmečkan on in lestvica na vse koščke. Gonilno kolo je potegnilo pas, lestvico in delavca pod strop... nekaj je zahreščalo. In ko se je ta obrnil, ni več videl

svojega brata, ampak koščke njegovega telesa in njegove obleke razmetane po celi delavnici. Strašen pogled! Umljivo, da so takoj ustavili delo. To je sedaj že tretja nesreča v tem kamnolomu — in vse tri nesreče smrtno — in vse tri na petek! Nazadnje bodo kmalu res mislili, da je vseh nesreč kriv petek! Mi pa mislimo, da je kje drugod vzrok! Popoldne je bil komisijski ogled. Kar je bilo večjih kosov, so poiskali in deli v rakev. Pogreb je bil v nedeljo popoldne. Udeležila se ga je velika množica ljudstva, in je s tem izrazila sožalje potrti soprogi in nesrečno zadeti družini.

DOLINA.

Dne 17. novembra je praznoval zlato poroko Ivan Kos s svojo ženo Uršulo r. Česnik. G. dekan je napravil jubilatoma primeren nagovor. Slovesnosti se je udeležila precejšnja množica ljudstva. Jubilatoma želimo še obilo srečnih let na zemlji.

Iz ŠEMPOLAJA.

Pred kratkim je prišlo neko dekletko z vlakom do Bivja pri Nabrežini. Rada bi obiskala sorodnike v Prečniku. Dekle pa poti ni poznalo, in bil je že mrak. Pa praša kar tam za pot. In takoj se ji pridruži nek moški, da gre z njo v Prečnik. Obleka moškega ji je bila poznana, oseba pa ne. In ta jo spremlja in vodi skozi Nabrežino mimo Šempolaja. Ona v skrbeh, da kje je Prečnik, on pa pravi, da bosta kmalu tam. In jo zapelje že proti Gorjanskemu v bore. Sreča, da jo je rešil nek domačin, ki se je pozno vračal iz gozda... Dekleta, pazite! Ponoči bodite doma! Pa tudi po dnevi se varujte nepoznanih ljudi!

Kako delajo Judje

Angleški jud in nadrabinec Mozes Montefiori je dejal leta 1840. na judovskem kongresu v Krakovu: »Storimo, da postane vse časopisje naše in vsa Evropa bo na kolenih pred nami«. Leta 1911. je govoril v Lvovu drug rabinec na sestanku narodnih judov sledeče besede: »Bratje moji, že 19 stoletij se bojujemo Izraeliti za svetovno nadoblast. Kljub temu je zmagal križ in premagal je Jude. Toda imejmo trdno upanje! Zakaj zlato, pred katerim se človeštvo tako rado klanja in je časti, je skorajda v rokah judov in zlato je upanje Izraelitov. Posrečilo se nam je dobiti glavne svetovne borze v svoje roke. Povsod, kjerkoli se Judje nahajajo, razpolagajo z velikanskim kapitalom. Develnajst stoletij smo se krivili pod jarmom; sedaj smo postali močnejši od naših nasprotnikov. Sicer je res, da se da mnogo judov krstiti; pa tudi ta okoliščina nam daje le novo moč; zakaj jud, četudi je krščen, ne neha biti jud«.

In res! Rabinec je govoril resnico. Številka nam povedo, da je na Nemškem vseh bank in borz 75% v judovskih rokah, v bivši Avstriji 80%, na Francoskem 70%; na Angleškem je bilo že leta 1904. od 63 velikih bankirjev 33 judov, tako da je Anglež White zapisal tele besede: »Velike, judovske hiše mameravajo ugrabiti premoženje vsega sveta. Ni daleč dan, ko bodo narodi spoznali, da je vse lastnina judovskih meščanov«.

In da se ne opazi preveč judovski vpliv, si judje privzemajo imena onega naroda, v katerem se gospodarsko zaje-dajo n. pr. Roda Roda (v resnici jud Fr. Rosenfeldt), Leon Rode (to je jud Levi Rosenschweig), Janez Emir (v resnici jud Ernest Rosenfeldt).

ZOBOZDRAVNIK

Dr. L. MERMOLJA

sprejema

v Gorici na Travniku št. 5, II.

Vpišite se takoj v Goriško
Mohorjevo družbo!

ETERNIT

Zaloga - TRST

sa je preselila v VIA TRENTO
ŠTEV. 16. (Pri evangelijski cerkvi.) Shranite naslov!

Jakob Bevc

urarna in zlatarna

TRST - Campo S. Giacomo št. 5

ZLATO kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah.
KRONE plačuje višje kot vsi drugi.
ZALOGA raznovrstnih ur in zlatenine.

ZOBOZDRAVNIK

Dr. IGOR FRANKO

absolvent dunajske klinike,
ordinira odslej samo

v IL. BISTRICI

vsak dan

od 10 - 12 in od 15 - 17 h.

Vse naše zveste odjemalce

iz pred- in povojnega časa obveščamo, da oddajamo zopet testenino

„Pekatefe“

za juho in prikuho v zavojih
po ½ in 1 kg.

Na ta način se ne bo več dogajalo, da bo kdo dobil drugo blago, ako je zahteval naše. Zahtevajte jih pri trgovcih.

Primarij kirurg sanatorija
Villa S. Giusto in občinske
bolnišnice v GORICI

Dr. LOJZE SUSSIG

prej asistent na dunajski vseučilišni
kliniki profesorja Hohenegga, sprejema
vsak delavnik od 2-3 popoldne
Corso Verdi 21-II, telefon šte. 196.

MODERNA PARFUMERIJA

G. B. GIUMLIA - POSTOJNA

Bogata izbira dišav in dišečega mila iz prvovrstnih domačih in tujih tvornic. Toaletna potrebščine in predmeti za darila. Drobnarije in umetnije. Korale, biseri, predmeti iz brušenega beneškega stekla.

CENE ZELO ZMERNE.

Trgovino lahko obiščete, ne da bi morali kaj kupiti.

Zobozdravnik

dr. Sardoč D.

ordinira

v Trstu

Via M. R. Imbriani 16, III.

(Prej via S. Giovanni)

od 9-12 in od 3-7.

GOSPODARSTVO

Kmetovanje pozimi

Posebno skrb obračaj gnojšču! Pomni, da je to zbirališče hrane za tvoje rastline, ki jih spomladi nameravaš posejati. Če držiš gnojšču v redu, gnoj lepo spravljaj in poteptaj, da ga kokoši ne razbrskajo in voda s streh in dvorišča ne izpira, tedaj smeš upati, da boš spomladi imel dobro uležan gnoj, ki bo tvojim rastlinam dobro zalegel. Slab, izpran gnoj ne izplača niti vožnje na njivo. Če si primoran spraviti gnoj na njivo, zloži ga lepo na velik kup in pokrij z zemljo. Razvozi in raztrosi ga šele tedaj, ko ga nameravaš podorati. Nikdar ne pusti gnoja na njivi čez zimo v malih kupčkih, kajti pri tem zgubi svoje najboljše hranilne snovi in spomladi boš podorjal samo malovredno slamo.

Gnojnična jama je polna. Če je gnojnaica pregosta razredči jo z vodo in jo razvozi po travnikih. Ob nastopu rasti bo z njo pognojena trava bujno rasla in ti dala bogato košnjo. Gnojnično jamo moraš izprazniti pred zimo, da jo lahko zbiraš v mesecih, ko bi jo težko izvozil.

Morda še nimaš gnojnične jame? To je največji greh v tvojem gospodarstvu. Pustiš, da se ti oteka gnojnica v cestne jame in potoke; ali ne veš, da oteka s tem tvojemu gospodarstvu kri? Ne veš li, da zgubiš s tem najboljše redilne snovi? Gnojnaica vsebuje dušičnato in kalijevo hranilo v velikih meri pa tudi precej fosforove kisline; in vse to v taki obliki, ki rastlinam najbolj prija, za to je škoda vsake kapljice. Gnojnična jama se da lahko napraviti in zahteva le malo stroškov za nabavo cementa. Cementne gnojnične jame so trpežne in dobro spravljajo gnojnico. Lahko so pod gnojščem tako, da so pokrite s hlodi, na katere nalagamo gnoj, lahko pa tudi izven gnojšča. Vedno pa morajo biti pokrite, da iz njih ne izhlapeva dragocena dušična snov amonijak. Vanjo se steka gnojnaica iz gnojšča, iz hleva in svinjaka. — Če si pa res tako reven da ne zmoraš denarja za cement, tedaj si napravi tako jamo iz ilovice, ki jo ravno tako zbiješ, kakor se to dela pri betonu. Nekaj let ti bo že držala. Nimaš pa izgovora, da je taka naprava predraga, kajti vse to delo lahko sam izvedeš.

Kaj pa dela vino in sadni mošt? Pokipelo je in se začne čistiti. Ko ni več motno, ga pretoči v drug zdrav sod tako, da pride kolikor mogoče z zrakom v dotiko. Drože odstraniš iz vina in mošta da ne začnejo spomladi gniti in kvariti vina. Skrbi tudi, da bodo vsi sodi vedno napolnjeni do vrha tako, da se čep moči v vinu. S tem zabraniš, da se v njem ne razvijejo osetne glivice, ki delujejo le tedaj, če imajo dovolj zraka na razpolago. Te vrste glivic povzročajo, da se vino ali mošt skisa. Zapolni ti treba sode vsaj vsak mesec enkrat. Tako si ohraniš mošt in vino zdravo.

Kmetijske zbornice v Jugoslaviji. Srbsko poljoprivredno društvo bo v kratkem izdelalo načrt pravil za kmetijsko zbornico, ki naj bi se osnovala že spomladi 1927. Pričakuje se, da bo kmetijski minister še predkom sedanega zasedanja skupščine predložil ta načrt z gotovimi spremembami in dopolnitvami vladi in skupščini v odobrenje.

Dolina Reče v Istri je vpila po regulaciji. Sedaj je Vrhovni svet za javna dela izrekel ugodno mnenje o načrtu za prvi oddelek izboljševalnih del. Priporočil je tudi državno podporo do najvišje mere, ki je zakon določa. Dela v tem oddelku se morajo dokončati do konca 1. 1929.

Cene po Istri. Črno vino: Kaštelir 240, Izola 290, Koper 320, Završje 240 — 250. — Belo vino: Kaštelir 200 — 220, Izola 260, Koper 300, Momjan 270. — O-

lje: 9.50 do 12 lir liter. — Seno: 30 — 60 lir stot, detelja 60 — 70. — Pšenica: 190 — 200. — Goveda poprečna cena 2.50 — 4.50 lir kg žive vage.

Semenj v Podgradu 27. XI. Prignanih je bilo 120 volov in krav, 16 telet, 4 konji, 365 prašičev. Cene goved 300 — 350 za stot žive teže, teleta 700; prašički 80 — 110 lir glava.

Semenj v Bujah 30. XI. Prignanih je bilo 481 volov, 112 krav, 88 telet, 42 konji, 7 mul, 221 oslov, 17 ovac, 386 prašičev, 3 koze. — Cene: voli 400 — 430, krave 350 — 400, teleta 500 — 550 za stot žive teže; osli 300 — 700 lir glava; prašički 60 — 90 lir, ovce 100 — 130, koze 120 — 150.

Semenj v Hrpeljah 2. XII. Prignanih 46 volov, 115 krav, 30 telet, 270 prašičev. — Cene: voli 325 — 375, krave 300 — 320, teleta 700 za stot žive teže; prašički 70 — 110 lir glava.

Pozimi kokoši ne nesejo. To je gospodinjstvom neljubo, kajti v tem času so jajca najbolj draga. Kako pomagati? Daj leči v marcu in tako boš užgojila mlade pite, ki bodo mesle v tisti dobi, ko stare počivajo. Seveda moraš kokešem tudi sicer dajati dobro postrežbo, kajti sama kurja podoba ne bo nič znela, ampak le dobro gojena puta.

Po čem je lira?

Dne 21. decembra si dal ali dobil:

- za 100 dinarjev — 39.— L.
- za 100 š. kron — 65.— L.
- za 100 fr. frankov 88.75 L.
- za 100 šilingov — 300.— L.
- za 1 dolar — 21.75 L.
- za 1 funt — 105.75 L.

MALI OGLASI

ČISTILO ZA ZOB «Ideal», sestavljeno iz močnih snovi, izvrstno razkužuje usta, odpravi smrdljivo sapo, utrdi dlesno, ovira gnitje. Kdor ga pravočasno uporablja, prepreči vnetje čeljusti in ga nikoli ne bole zobje. Vlije se 30 do 40 kapljic na ½ l vode in se izperejo usta. Če močno boli zob, se dene par kapljic samega «Ideal» na vato in se položi v zob. Priporoča se posebno tistim, ki imajo pokvarjene zobe in same škrbine. Izvrsten je za razkuženje in grgranje pri vnetju v grlu. — Za čiščenje zob je dobra rožnata in črna pasta. Ima fin okus, naredi zobe bele, ovira zobni kamen, razkuži usta in jih prijetno osveži. — Priporoča se, zlasti za slabotne otroke, ki dolgo ne shodijo, za slabotne v prsih, rahitične Kalciferat, zelo okusen sirup. — Za otroke je priporočljiv prah in masilo «Ireos». — Odlikovani laboratorij LEKARNA PRI ODREŠENIKU. — Bistrica.

GLYKOL. Ker je v zadnjem času popravljanje po tem izdelku močno naraslo, se je odločila lekarna Castellonovich Trst, via dei Giuliani 42 (Pri Sv. Jakobu, blizu slovenske šole) prodajati ga v večjih steklenicah, tako da zadostuje za popolno ozdravljenje 6 steklenic. Cena steklenice je L. 8.50.

Prodaja tudi Elizirano «kinov».

SMILAJOD (Trpoški sok), izborno sredstvo proti arteriosklerozi, revmatizmu in težkemu dihanju, kašlju in kataru, uspešno čistilno sredstvo, posebno priporočljivo za osebe, stare nad 50 let, se prodaja samo v lekarni Castellonovich Trst, Via Giuliani 42 (Pri Sv. Jakobu, blizu slovenske šole).

BRIVEC Andrej Roje, Gorica, via Seminario 2, se priporoča sl. občinstvu.

PRODAM odnosno dam v najem: Trgovsko hišo pri glavni cesti Reka-Trst tik mesečnega semnjašča z trgovske koncesije, mostno tehtnico, trafiko in gostilniškimi prostori. Zraven tujski hlev, lopa in prostor za veliko skladišče vina. — Pojasnila pri upravi Malega lista.

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje. Po ugodnih cenah. Tvrška Gastone Dolinar. Trst - Via Ugo Polonio 5.

SEKIRNI KOVAČI iz Lokavca izdelujejo sekire in plankače. Popravljajo tudi staro orodje. Prodajajo na sejnih v Ajdovščini in Vipavi. Pošiljajo tudi po pošti, če kdo naroči. Sekire garantirane. Naslov: Del Fabro Leopold. Lokavca d. Aldussina 319.

Cerkvena umetnost - Dober tisk

ENRICO TOFFOLETTO
TRST, Via del Peseo 4
Velika izbira slovenskih molitvenikov, nabožnih knjig, podob, svetinj in drugih nabožnih predmetov.
Cerkvena obleka in potrebščine.
KONKURENČNE CENE.

PRIMARIJ

dr. Ettore D'Osvaldo
Ravnatelj očesnega oddelka v goriški mestni bolnišnici. Izučena na očesni kliniki današkega vseučilišča.

Specialist za bolezni na očeh
Sprejema od 10-12 in od 3-4
Gorica, Corso G. Verdi 24.

Najvišje cene plačujem za
KOŽE
kun, zlatice, lisice
dihurjev, vider, jazbecov, mačk, ververic, krčkov, divjih in domačih zajcev.

D. WINDSPACH

Trst, Via Cesare Battisti št. 10 II. nadst., vrata 16
Sprejemajo se pošiljke po pošti.

Tipografija SILVIO SPAZZAL.

A. Kunze - Trst

Via degli Artisti, 3

prodaja šopkov, vencev in bouquets lastnega izdelka po konkurenčnih cenah. Okraski za rakve, pajčolan, pogrinjala in vse druge potrebščine za pogrebe. Na željo se pošljeje ceniki.

Lepa knjižnica

je kras slovenske hiše. Pa ni dovolj, da imaš v hiši mnogo knjig. Treba je, da so vse vezane, kajti samo tako se bodo dolgo ohranile. Kje naj bi jih vezali? V Katoliški tiskarni v Gorici, Riva Piazzutta 18.

Izšel je žepni koledar

VEDEŽ

za 1. 1927

dobiva se v trgovini

J. Štoka - Trst

Via Milano 37

in v vseh trgovinah pa deželi.

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Trstu: Via XXX Ottobre 11

Brzejavni naslov: Bancalubiana - Telefona: 5-18, 22-98

Podružnice:

GORICA, Brežice, Celje, Cividale, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metlika, N. Sred., Plaj, Srednja, Spilj, ...

Centrala v Ljubljani

Glavna knjižnica in rezervni sklad: 66.000.000 dinarjev

Bavi se z vsemi bančnimi posli. - Sprejema vloge na vložne knjižice ter jih obrestuje z 4%, a vloge na tekoče račune v lirah in v dinarjih po dogovoru najboljše - Izvršuje borzne naloge in daje v najem varnostne celice (SAFES)

Blagajna je odprta od 9^{1/2} do 12.30 in od 14^{1/2} do 16 ure.

ZOBOZDRAVNIŠKI AMBULATORIJ

Dr. G. Laurinsich

TRST - Via delle Sette Fontane 6 - TRST

Izvršuje tečno vsako delo z zlatom in kavčukom. Slovenec z dežela poseben popust za potne stroške.

Govori se slovensko. Delo z jamčeno. Cene ljudske.

Odprto od 9-13 in od 15-19.

Čevljarnica FORCESSIN

odlikovana v Parizu in Genovi 1924.

z veliko premije, diplome in zlato svetinjo

Trst via Caprin 5 pri Sv. Jakobu Trst

Zima pritiska.

Božič, Novo leto se bliža.

Vaši družini treba obutve.

Naredite jim veselje in kupite za praznike vsakemu par dobrih čeljev.

Najbolje boste postreženi pri

FORCESSINI!

